

Neveléstudományi Doktori Iskola

2012.03.02.

A rövid távú emlékezet és a munkamemória mérőeljárásai

Hallgató Emese

Jegyzőkönyv

- Nem egyszerre veszünk fel mindent, nem vallatunk
- Lehetőleg a személy ne lássa, amit írunk
- A kényes kérdéseket célszerű lehet a végére hagyni
- Informált beleegyezés

VÉGREHAJTÓ FUNKCIÓK

skizofrénia, Alzheimer-kór
ADHD

Stroop, WCST, n-et
vissza, betű fluencia

MUNKAMEMÓRIA

olvasási terjedelem,
hallási
mondatterjedelem,
számlálási terjedelem

VERBÁLIS RTM

diszlexia, SLI

számterjedelem, álszó ismételés,
szóterjedelem teszt

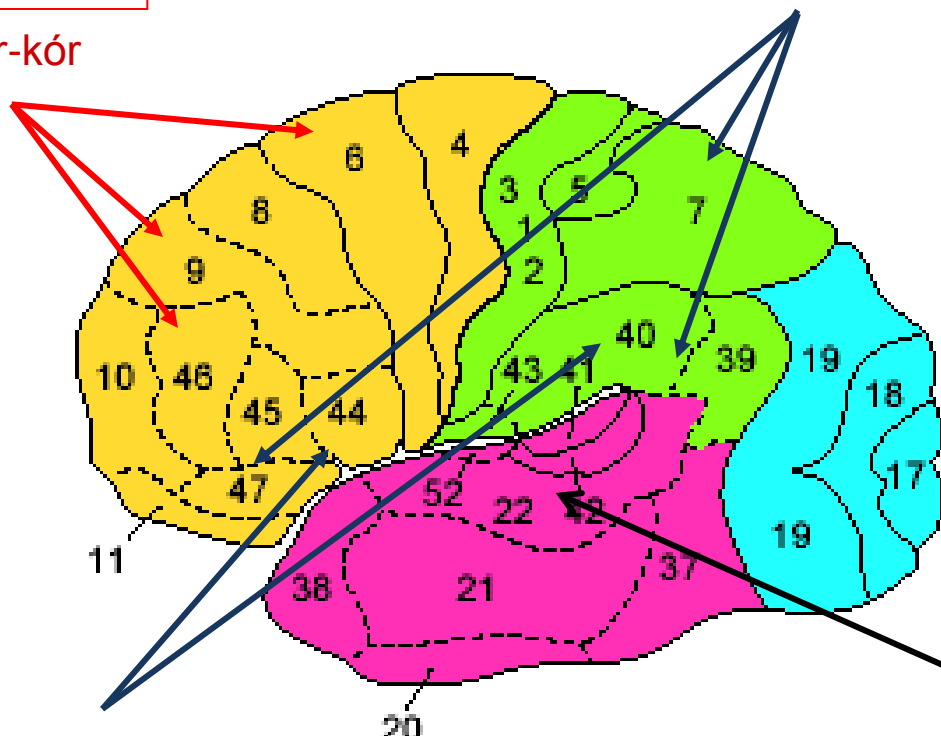
TÉRI RTM

Williams, Turner
szindróma

Corsi kocka,
mintázatfelismerés
(VPST)

DEKLARATÍV EMLÉKEZET

Rivermead
teszt

Rövidtávú emlékezet (RTM) és munkamemória (Gathercole, 2000)

Rövidtávú emlékezet(RTM):

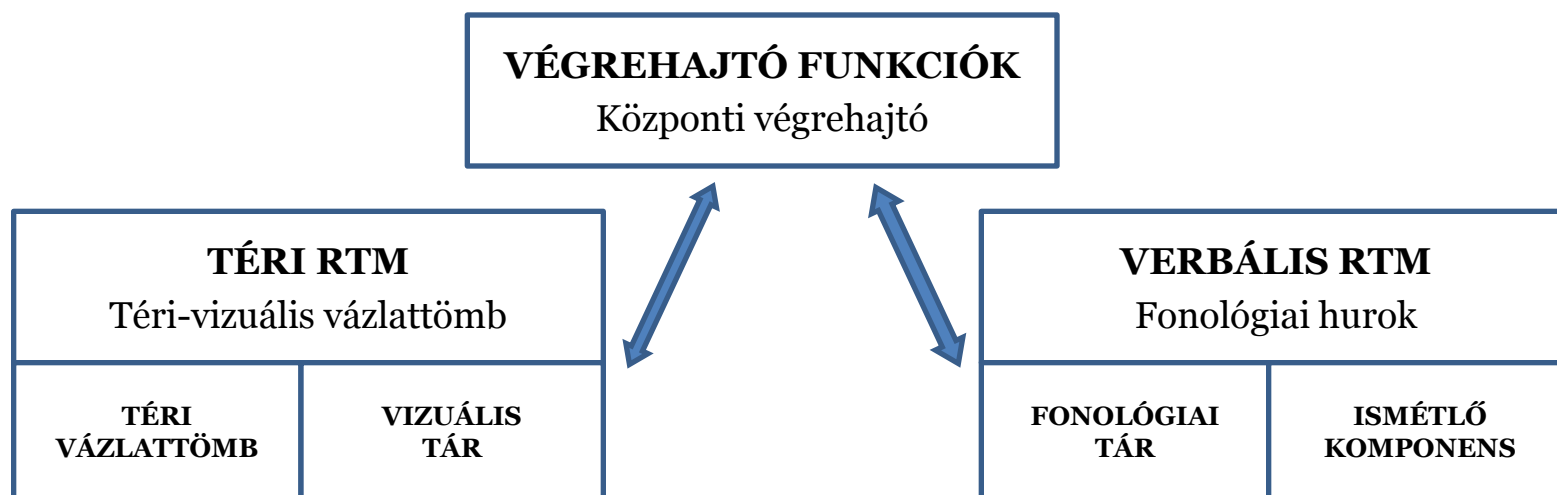
Téri RTM (~ téri-vizuális vázlattömb)

Verbális RTM (~ fonológiai hurok)

Munkamemória – RTM manipulálása

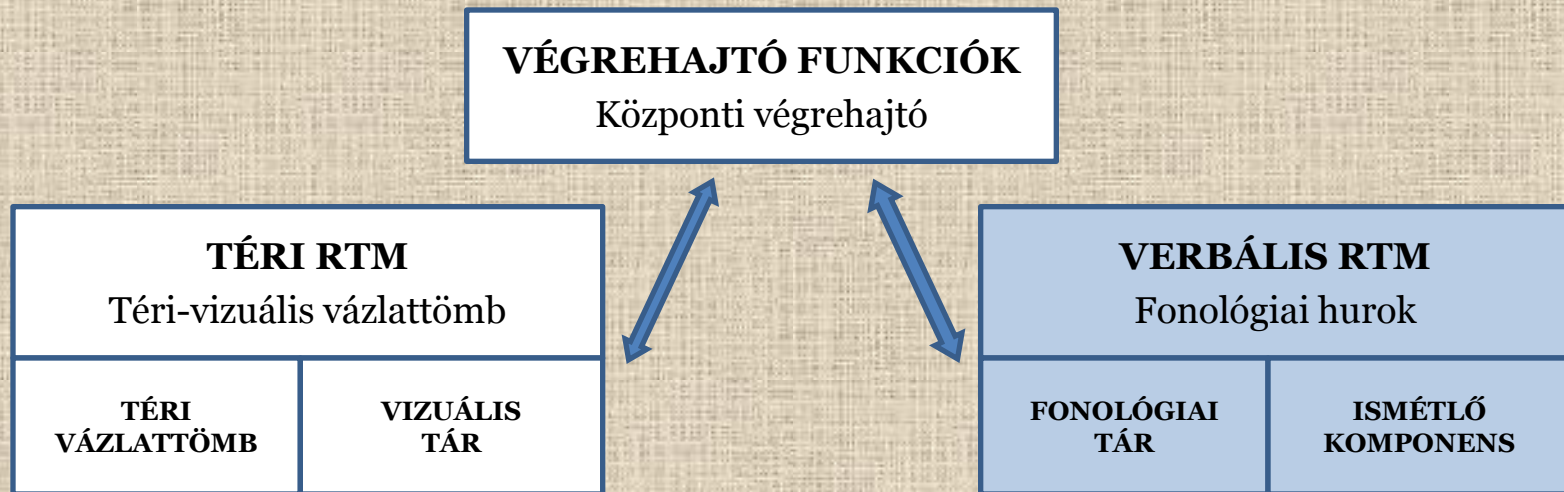
~ RTM és végrehajtó funkciók

Baddeley-féle munkamemória modell

Baddeley és Hitch (1986)

A VERBÁLIS RÖVID TÁVÚ EMLÉKEZET MÉRŐELJÁRÁSAI

Számterjedelem teszt

- Verbális/beszédalapú infó rövid ideig tartó tárolása és aktívan tartása (ismételgetés)
- 5 8 3 → Helyes válasz: „5 8 3”
- 6 3 1 4 9 7 8 5

Instrukció:

A vizsgálatvezető egyenként olvassa fel a számokat 1 másodperces szünetet tartva minden szám után. Csak a pontosan megismételt számsorozat fogadható el, kihagyott és felcserélt számok egyaránt hibásnak számítanak. Akkor megyünk tovább, ha 4-ből 3-at helyesen visszamondott.

Fordított számterjedelem teszt

- Verbális/beszédalapú infó rövid ideig tartó tárolása és aktívan tartása (ismételgetés)
- 5 8 3 → Helyes válasz: „3 8 5”
- 6 3 1 4 9 7 8 5

Instrukció:

A vizsgálatvezető egyenként olvassa fel a számokat 1 másodperces szünetet tartva minden szám után. Csak a pontosan megismételt számsorozat fogadható el, kihagyott és felcserélt számok egyaránt hibásnak számítanak. Akkor megyünk tovább, ha 4-ből 3-at helyesen visszamondott.

Random szám generálás

0,1,2,3,4,5,6,7,8,9

Generáljatok két-két sorozatot ezekből a számokból (a számsoron belül ismétlés nélkül) - AMILYEN GYORSAN CSAK TUDJÁTOK és A LEHETŐ LEGVÉLETLENSZERŐBBEN.

3-elemű sorozatok:

134

519

813

275

4-elemű sorozatok:

1246

9831

1762

1284...

2x!

Fél másodperc vs.
1 másodperc számonként

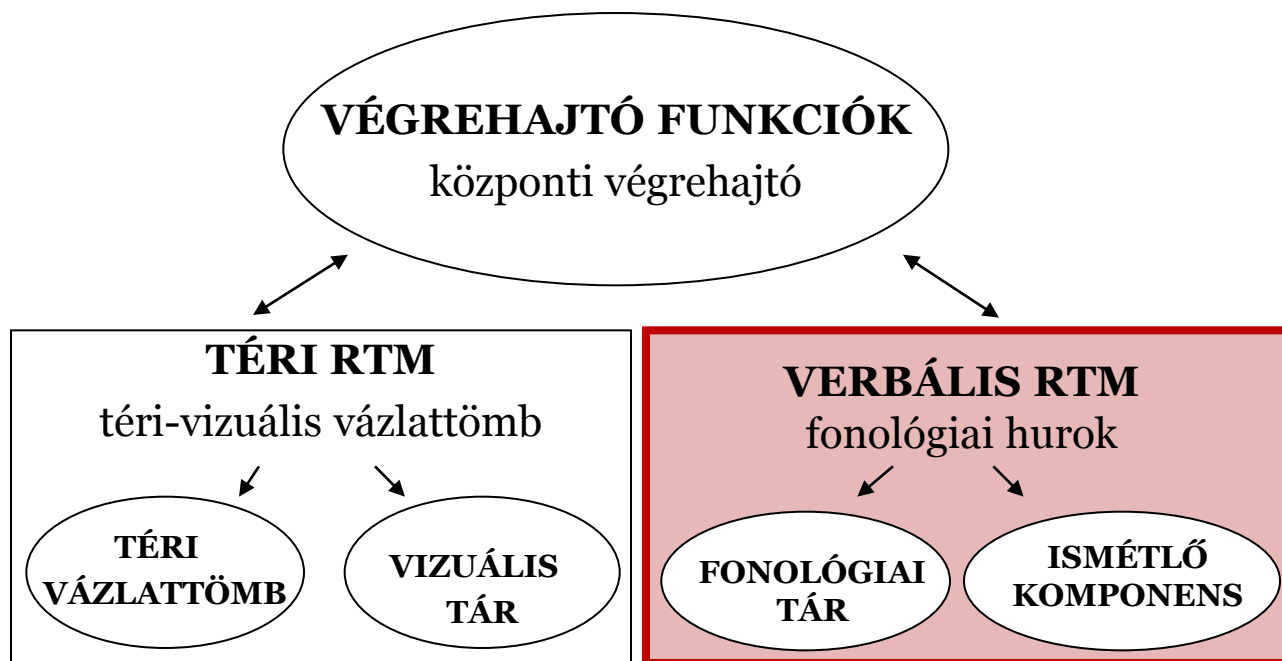
Számterjedelem és fordított számterjedelem

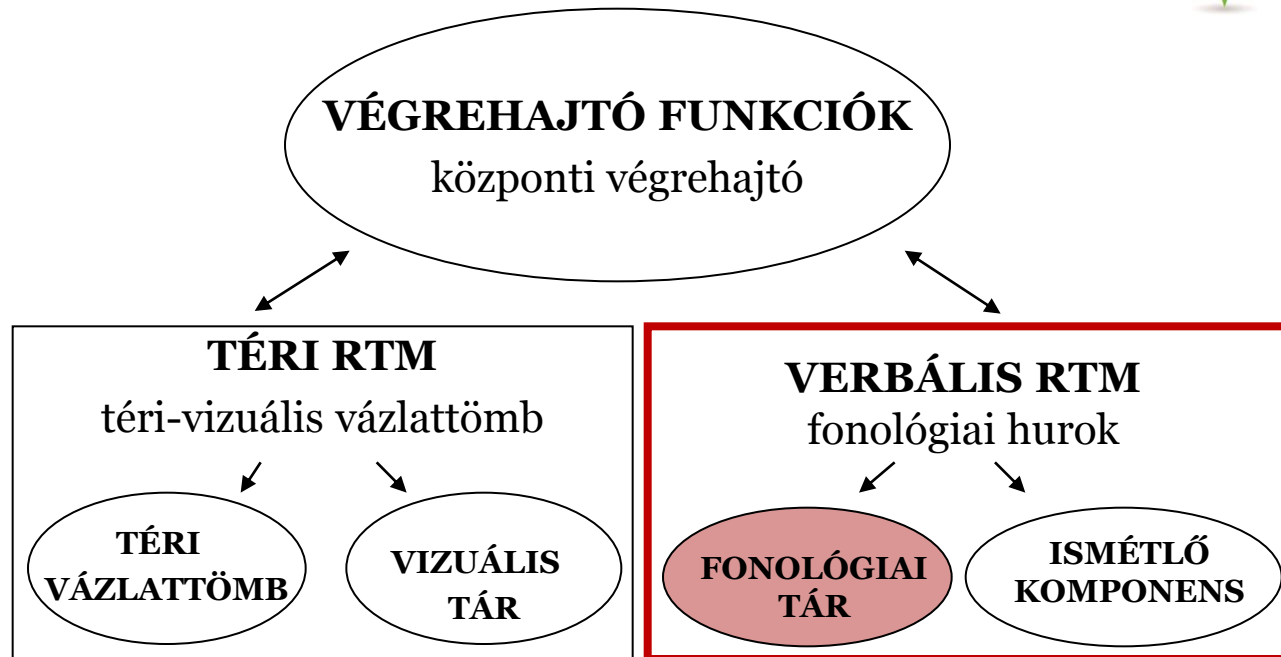
	Számt.	Fordított számt.
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		

Számterjedelem teszt-Fordított számterjedelem teszt

- Stratégiák?
- Mik voltak a jellemző hibák? **1 helyett 9** vagy **1 helyett 4**
- Milyen terjedelem az átlagos?

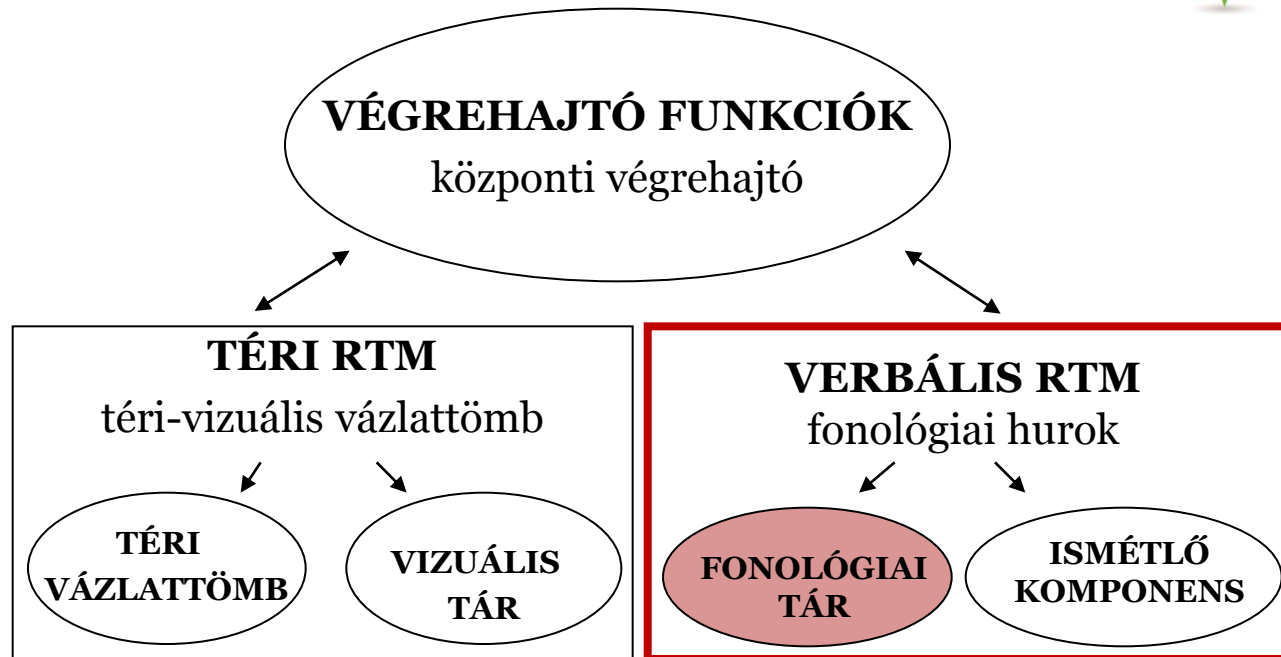

2 mp alatt elhalványul az emlényom

→ Szóhosszúsági hatás

→ Kiejthetőség (sírásó vs. kiskapu) – beszédtempó, artikuláció (pl. gyerekek)

→ Walesi gyerekek rosszabbak. Vajon miért?

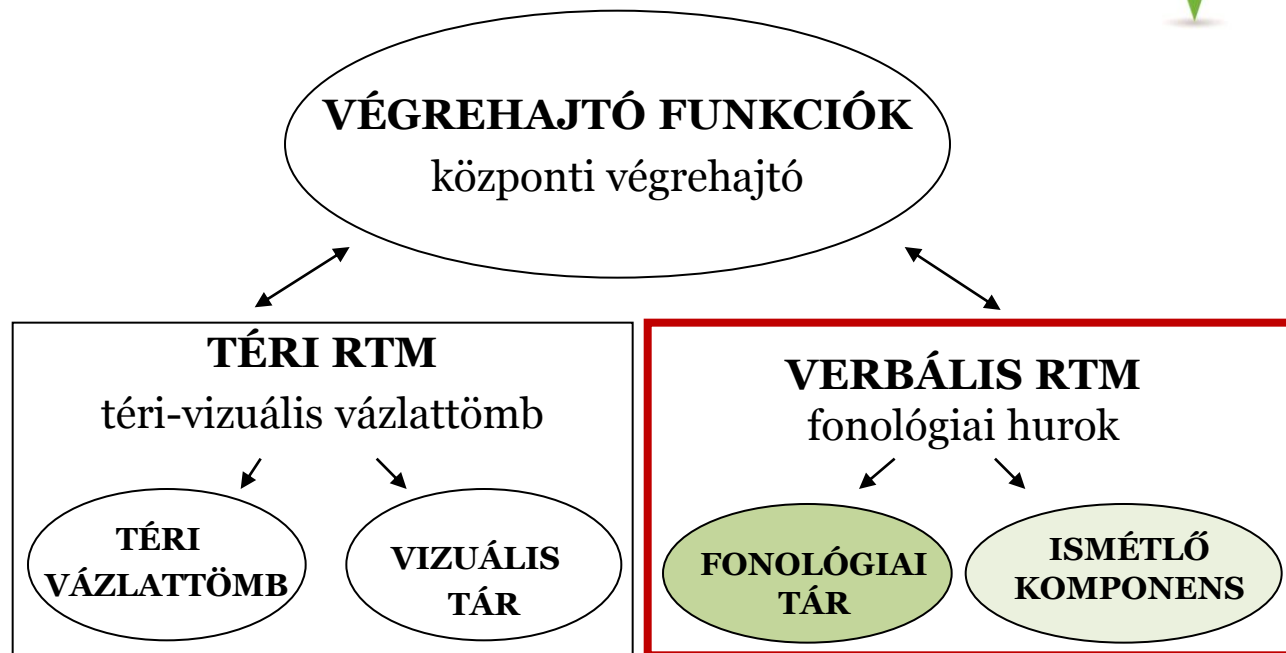

Fonológiai hasonlósági hatás

PGTVCD nehezebb, mint RHXKWY

Nem figyelt beszéd hatása

- Lerontja a teljesítményt (de az instrumentális zene nem).

Artikulációs elnyomás (blablablabla...)

- Lerontja a teljesítményt, akár hallják a megjegyzendő szavakat, akár sorban bemutatva látják azokat
- Vizuális bemutatásnál ez a technika eltünteti a fonológiai hasonlósági hatást, (nem teszi lehetővé az ismétlést, így a kódolás inkább vizuális).

VÉGREHAJTÓ FUNKCIÓK

skizofrénia, Alzheimer-kór
ADHD

Stroop, WCST, n-et
vissza, betű fluencia

MUNKAMEMÓRIA

olvasási terjedelem,
hallási
mondatterjedelem,
számlálási terjedelem

VERBÁLIS RTM

diszlexia, SLI

számterjedelem, álszó ismételtes,
szóterjedelem teszt

Fonológiai tár: BA 40 (bal poszterior parietális)

Ismételtes komponens: BA 6 BA 44 (Broca)

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

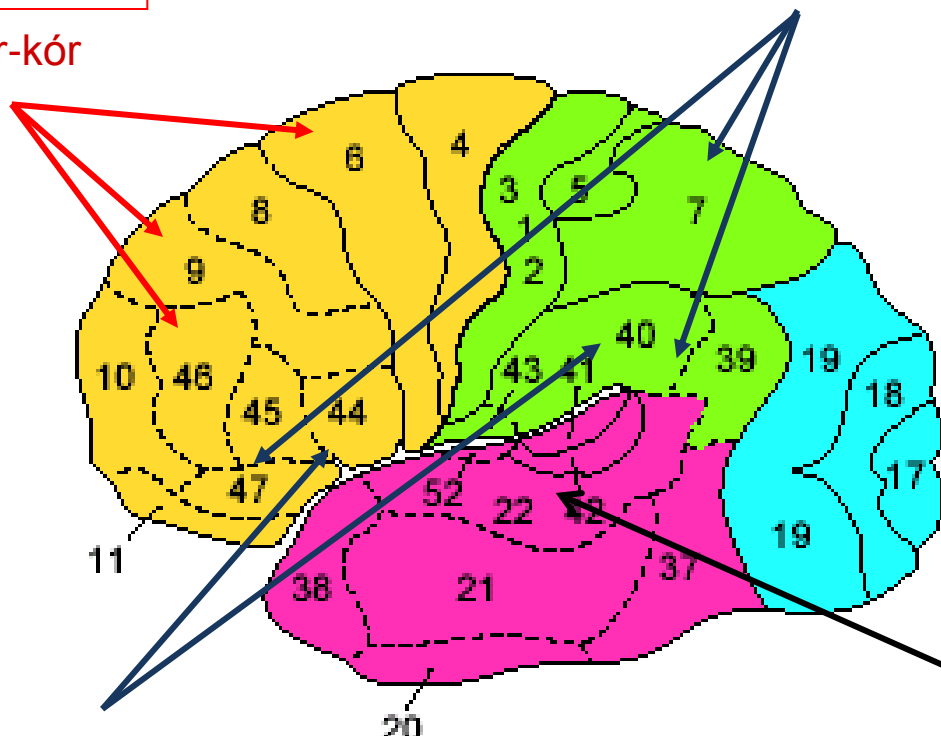
TÉRI RTM

Williams, Turner
szindróma

Corsi kocka,
mintázatfelismerés
(VPST)

DEKLARATÍV EMLÉKEZET

Rivermead
teszt

Szóterjedelem teszt

- Verbális/beszédalapú infó rövid ideig tartó tárolása és aktívan tartása (ismételgetés)
- alma kerék macska
→ Helyes válasz: „alma kerék macska”

- 3-8 elem

Instrukció:

- A vizsgálatvezető egyenként olvassa fel a szavakat 1 másodperces szünetet tartva minden szó után. Csak a pontosan megismételt sorozat fogadható el, kihagyott és felcserélt szavak egyaránt hibásnak számítanak.

Mi befolyásolhatja a teljesítményt?

Amit a számterjedelem-teszt után már sejtünk....

- Szótagszám → szóhosszúsági hatás
- Kiejthetőség
- Fonológiai hasonlósági hatás
- Gyakoriság
- Képkiváltó érték
- Konkrét-absztrakt
- Összetettség

Szóterjedelem teszt (Szólista visszamondás)

A vizsgálatvezető egyenként olvassa fel a szavakat 1 másodperces szünetet tartva minden szám után.

Csak a pontosan megismételt sorozat fogadható el, kihagyott és felcserélt szavak egyaránt hibásnak számítanak.

		Helyes
4	tükör szobor csomag sziget	
	motor terem kakas szövet	
5	talaj folyam lemez patak fodor	
	fotel vödör kavics bokor bagoly	
6	fogoly cukor kalap terep küszöb hotel	
	nyereg szatyor malac konyak salak szivar	
7	doboz liget gyomor szalon meder majom gödör	
	leves tücsök rovar mecset robot horog zsilip	
8	szalag bajusz köröm terasz lepel szírom torok kölyök	

Szóterjedelem teszt (Szólista visszamondás)

	2 szótagú	3 szótagú
3		
4		
5		
6		
7		
8		

Ragozott alakok

cvcvc_surf_nnom -- "ragozott" felszíni alakok			
		Teljes	Csak Tő
3	helyük terek tavak		
	kapuk vajat padon		
4	soron vizet teret falon		
	szemük napot kocsik lovat		
5	körök kezét vizek kövek hegyen		
	kapun fejük vajat lapon terek		
6	halak tejet kocsit lovak hidat hegyek		
	szemük tavak kapuk vajat padon fejük		
7	kövek kocsik lovat fejük kapun kezek lapon		

Álszóismétlési terjedelem teszt

- Verbális/beszédalapú infó rövid ideig tartó tárolása
  - alumakér → Helyes válasz: „alumakér”
- 1-9 szótagos álszavak

Instrukció:

- A vizsgálatvezető egyenként olvassa fel a szavakat, monoton hangon. Az adott szót megismételni nem lehet!
- Ha egy hangot felcserélt a vizsgálati személy, akkor még elfogadható a válasz, viszont ha TELJES SZÓTAG rossz vagy hiányzik, akkor nem fogadjuk el.
- Minden szótaghosszúsághoz 4 elem tartozik, addig megyünk tovább, amíg 2-őt helyesen vissza tud mondani (50%-os kritérium)

Random álszó teszt

- Verbális/beszédalapú infó rövid ideig tartó tárolása
  - alumakér → Helyes válasz: „alumakér”
- 1-9 szótagos álszavak VEGYES sorrendben

Instrukció:

- A vizsgálatvezető egyenként olvassa fel a szavakat, monoton hangon. Az adott szót megismételni nem lehet!
- Ha egy hangot felcserélt a vizsgálati személy, akkor még elfogadható a válasz, viszont ha TELJES SZÓTAG rossz vagy hiányzik, akkor nem fogadjuk el.
- Végző mutató: az a hossz, ahol 4-ből még 2-őt helyesen vissza tud mondani (50%-os kritérium)

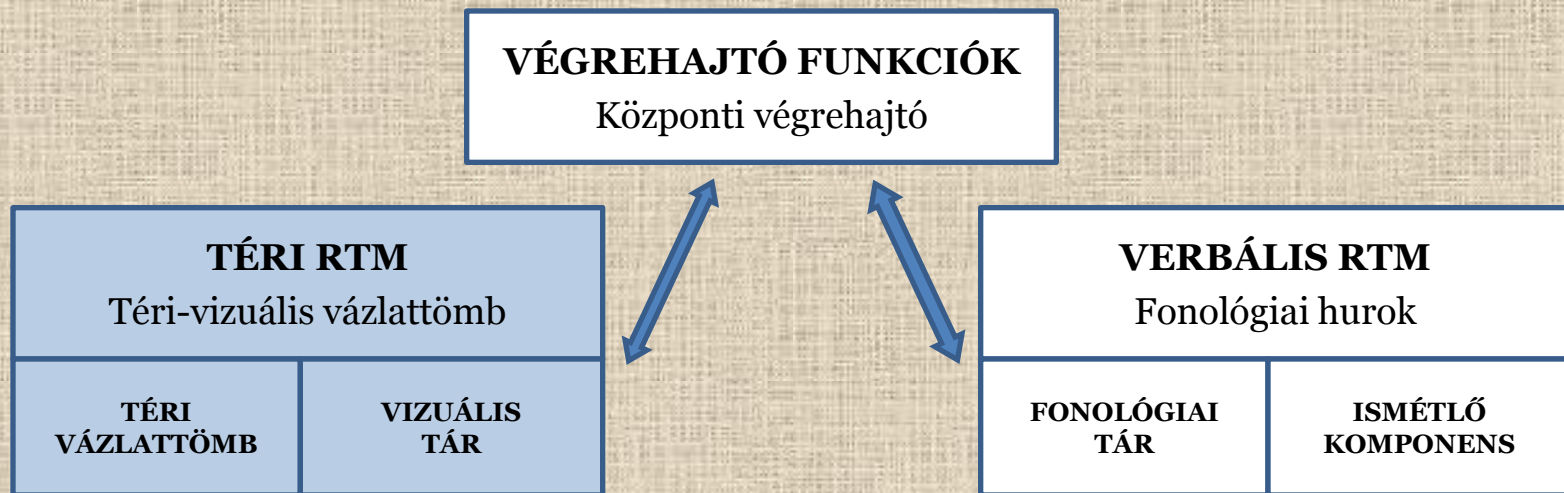
Álszó ismétlés feladat

	Álszó	Random álszó
4		
5		
6		
7		
8		
9		

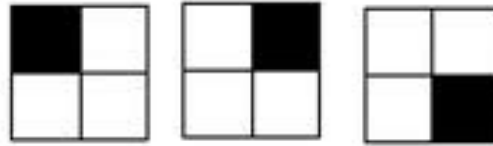
Álszó ismétlési terjedelmet befolyásoló tényezők

- Nehézségek
- Stratégiák
- Fonológiai tudatosság
- Kapcsolat szótanulással: anyanyelv, idegen nyelv
- Diszlexia

A RÖVID TÁVÚ TÉRI EMLÉKEZET MÉRŐELJÁRÁSAI

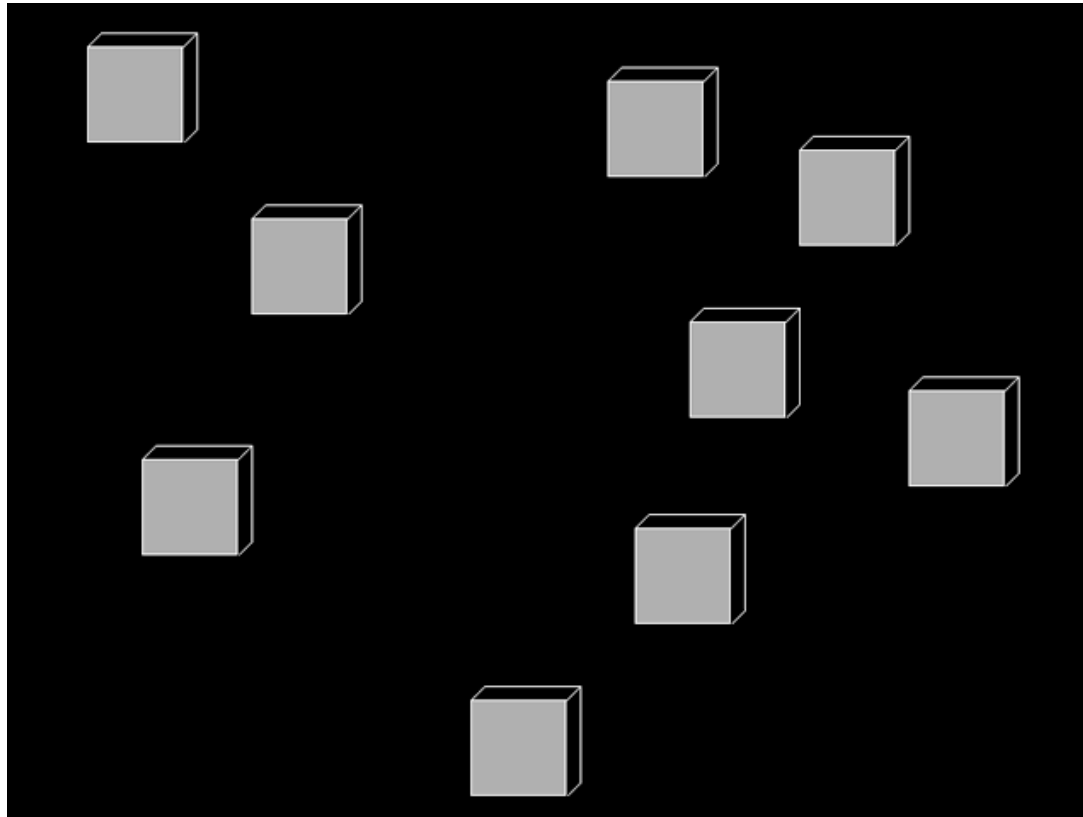

Vizuális mintázatterjedelem teszt (VPST)

- A TVV Vizuális komponensének mérésére szolgál
- Egy négyzetrácsba rajzolt fekete négyzetek helyét kell megjegyezni
- Egy hosszúsághoz 3 próba tartozik
- Ha 3-ból 2-t tudott, akkor megyünk tovább
- Sokkal szélesebb skálán mér, mint a többi teszt

Corsi kocka teszt

Corsi kocka teszt

- A vizsgálatvezető egymás után több kockára mutat rá, közben 1 mp szünetet tartva. A vizsgálati személynek ugyanebben a sorrendben kell rámutatni a kockákra.
- 3-9 elem/blokk
- 4 próbálkozásból ha 3szor helyesen válaszol, akkor megyünk tovább
- Corsi terjedelmi mutató: az a hosszúság, ahol a 4-ből 3-at helyesen tudott
- Fordított Corsi kocka teszt

Corsi és fordított Corsi kockák teszt

	Corsi	Fordított Corsi
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		

VÉGREHAJTÓ FUNKCIÓK

skizofrénia, Alzheimer-kór
ADHD

Stroop, WCST, n-et
vissza, betű fluencia

MUNKAMEMÓRIA
olvasási terjedelem,
hallási
mondatterjedelem,
számlálási terjedelem

VERBÁLIS RTM

diszlexia, SLI

számterjedelem, álszó ismételtes,
szóterjedelem teszt

Fonológiai tár: BA 40 (bal poszterior parietális)

Ismételtes komponens: BA 6 BA 44 (Broca)

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

TÉRI RTM

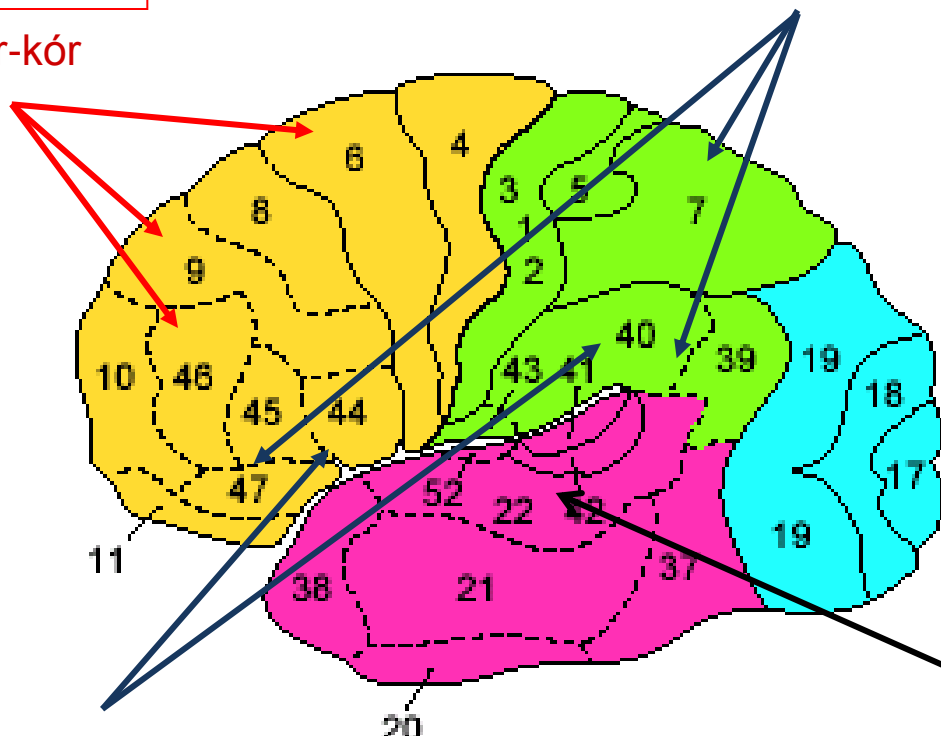
Williams, Turner
szindróma

Corsi kocka,
mintázatfelismerés
(VPST)

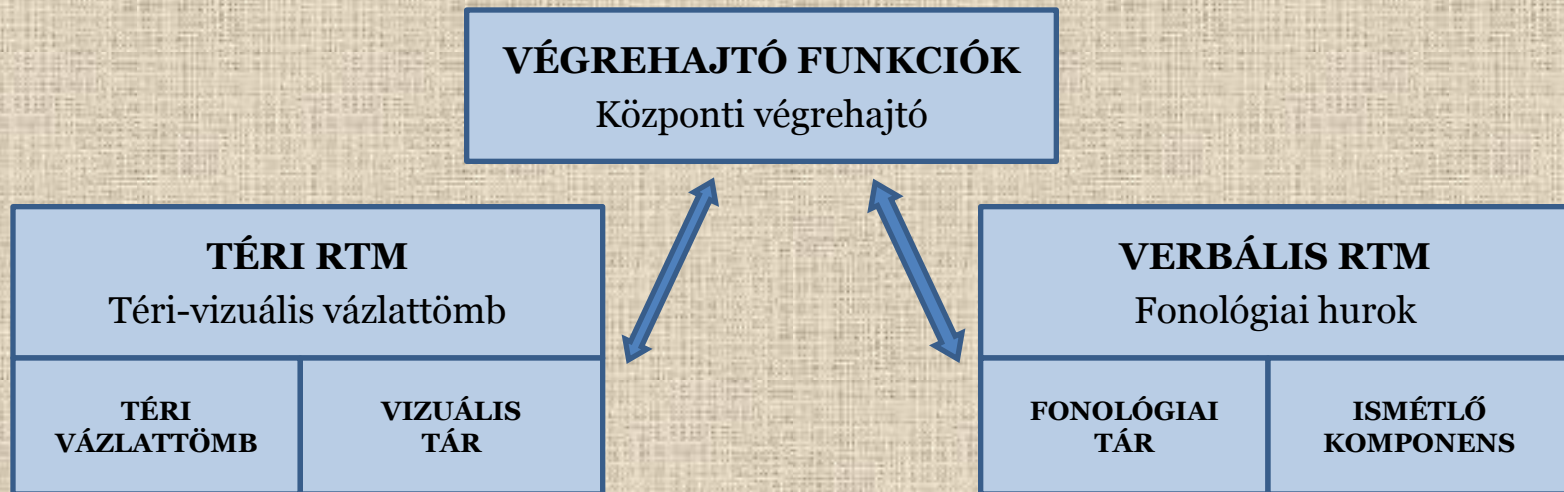
Téri feladatok megoldása során a jobb féltékei parietális területeken, míg vizuális feladatok esetében a bal premotoros (BA 6), a bal inferior temporális (BA 37), illetve a bal inferior parietális (BA 37 és környéke) területeken mutattak ki aktivációt

DEKLARATÍV EMLÉKEZET

Rivermead
teszt

A KOMPLEX MUNKAMEMÓRIA MÉRŐELJÁRÁSAI

Olvasási terjedelem teszt

Verbális/beszédalapú infó rövid ideig tartó tárolása, aktívan tartása (ismételgetés)
ÉS manipulálása

2-7 mondatig terjedő blokk x 3 sorozat
terjedelmi mutató: 3 sorozat átlaga

Feladat	Helyes válasz
Elolvasni, megjegyezni, visszamondani sorrendben „Jancsi elkezdett sírni, mert finom mogyorós csokiját megette a ketrecből kinyúló pimasz <u>majom</u> .” „Mivel állandóan esett az eső, be kellett látnom, hogy végre elkelne a ruhatáramba egy vízhatlan <u>cipő</u> .”	„majom” „cipő”

Angol változat: Daneman & Carpenter (1980)

Magyar változat: Racsmány, Lukács, Németh, & Pléh (2005)

Hallási mondatterjedelem teszt

- Más célcsoportok:
  - Olvasni nem/nehezen tudó csoportok
- Verbális/beszédalapú infó rövid ideig tartó tárolása, aktívan tartása (ismételgetés) ÉS manipulálása
- 2-8 mondat /blokk x 3 sorozat
- HMT terjedelmi mutató: a 3 sorozat átlaga!

Angol változat: Daneman & Blennerhassett, 1984

Magyar változat: Janacsek, Tánczos, Mészáros & Németh, 2009

Hallási mondatterjedelem teszt

- Verbális/beszédalapú infó rövid ideig tartó tárolása, aktívan tartása (ismételgetés) ÉS manipulálása
- 2-8 mondat /blokk x 3 sorozat
- HMT terjedelmi mutató: a 3 sorozat átlaga!

I. Sorozat	I / H	+ / -
1. Egy iskolás gyerek táskájában sok a <u>füzet</u> . 2. A négylábú madarak közé tartozik a <u>veréb</u> .	I H	

Instrukció

- Gyakorlás fontos
- I/H döntések szerepe

	HMT
3	
4	
5	
6	
7	
8	

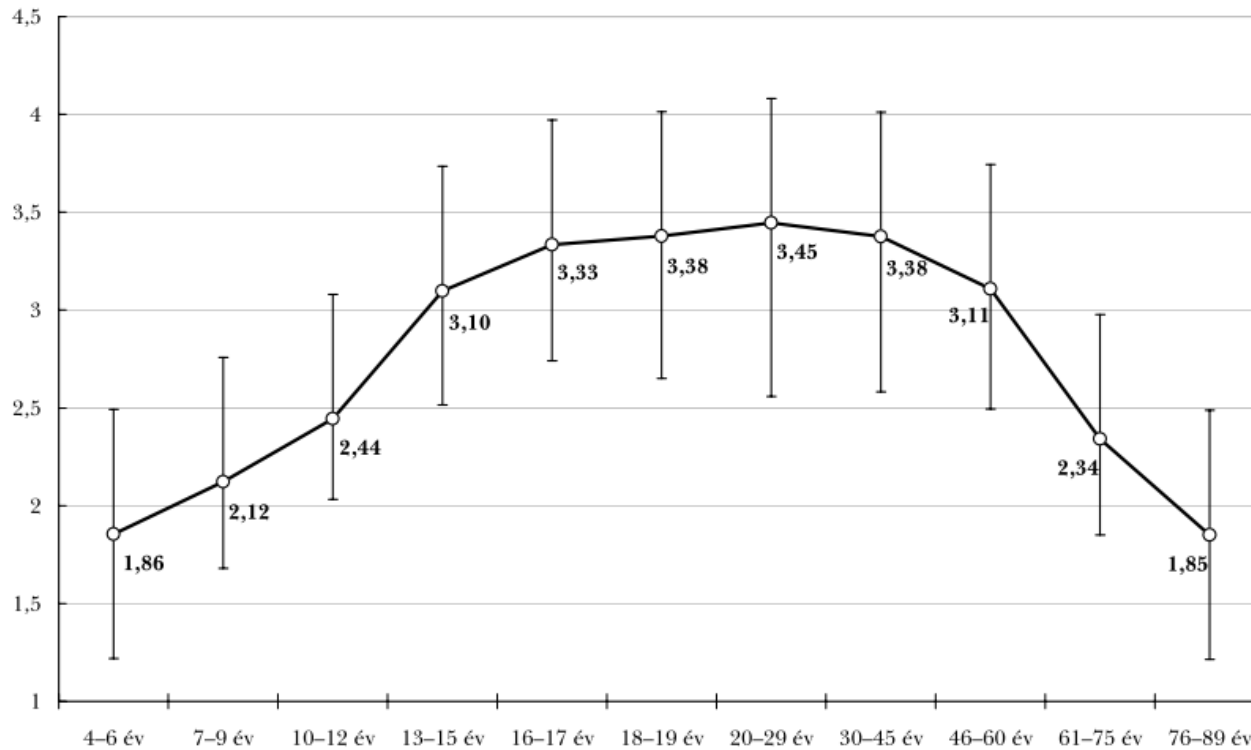
Hallási Mondatterjedelem Teljesítmény

Standardhoz hasonlítás

2. táblázat. A hallási mondatterjedelem teszt mutatói (N=647)

ÉLETKORI ÖVEZET (ÉV)	N	ÁTLAG	SZÓRÁS	CENTILIS TERJEDELMI ÉRTÉKEK						
				5	10	25	50	75	90	95
4–6	61	1,86	0,64	1	1	1,33	1,66	2,33	2,93	3
7–9	43	2,12	0,44	1,33	1,33	2	2	2,33	2,66	3
10–12	38	2,44	0,41	1,98	2	2	2,33	2,66	3	3,03
13–15	46	3,1	0,58	2,33	2,33	2,66	3	3,66	4	4
16–17	71	3,33	0,59	2,33	2,66	3	3,33	3,66	4	4,46
18–19	187	3,38	0,73	2,33	2,33	2,66	3,33	3,66	4,33	4,66
20–29	78	3,45	0,89	2	2,33	3	3,33	4	4,66	5
30–45	22	3,38	0,79	2,33	2,33	2,66	3,33	4,33	4,33	4,61
46–60	39	3,11	0,61	2	2,33	2,66	3	3,33	4	4,33
61–75	28	2,34	0,49	1,66	1,66	2	2,33	2,66	3,03	3,51
76–89	34	1,85	0,64	1	1	1,33	2	2	2,83	3,33

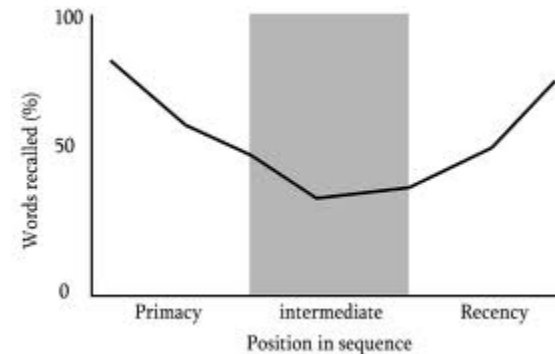
HMT fejlődési görbéje

3. ábra. A hallási mondatértékelés teszt életkori görbéje

Hallási mondatterjedelem

- Nehézségek
  - Betolakodó hibák?
  - Primácia és recenciahatás
- Stratégiák
- Befolyásoló tényezők
  - Hamis mondatok
  - Vicces mondatok

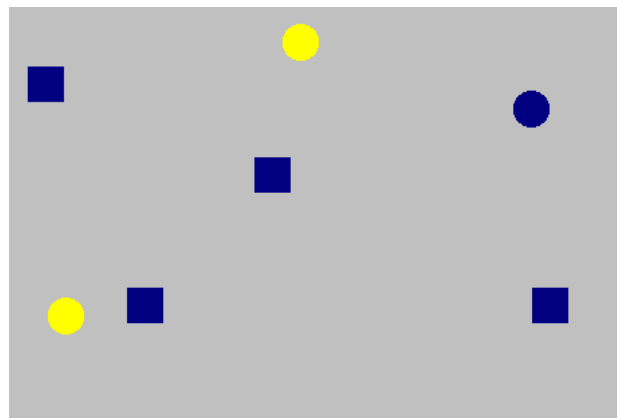

A HMT teszt megbízhatóság

- Felnőttek
  - egy hét utáni felvétel $r = 0,64, p < 0,001$
  - egy hónap után $r = 0,81, p < 0,001$
- Gyerekek
  - egy hónap után $r = 0,77, p < 0,001$

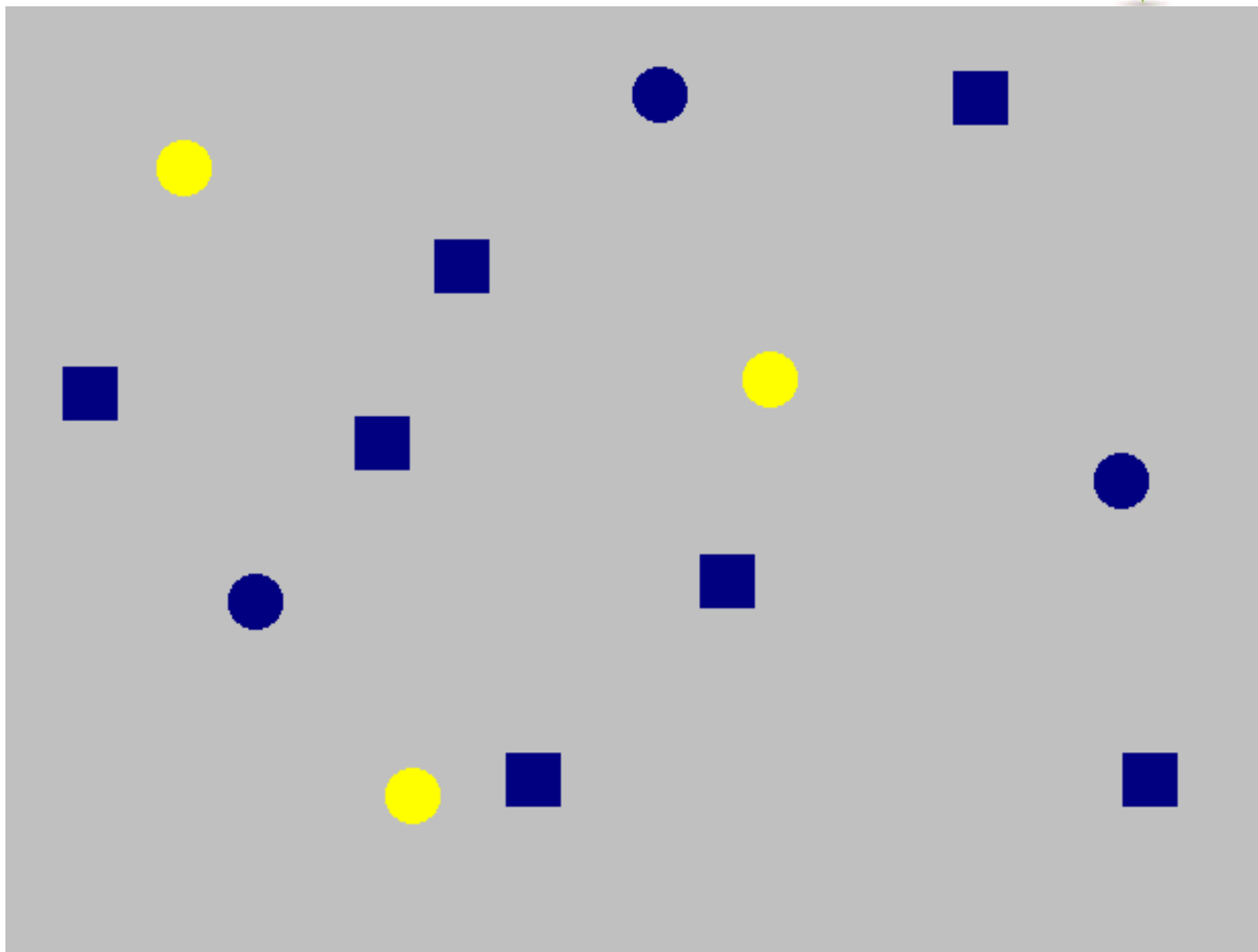
A számlálási terjedelem teszt (Counting Span)

- Hangosan megszámolni a sötétkék köröket

- A végeredményt megismételni és megjegyezni
- ??? → SORRENDBEN visszamondani a megjegyzett végeredményeket
- Egyre több számolás végeredményét kell fejben tartani
- 3 sorozat (átlagra adja a végső terjedelmi értéket)

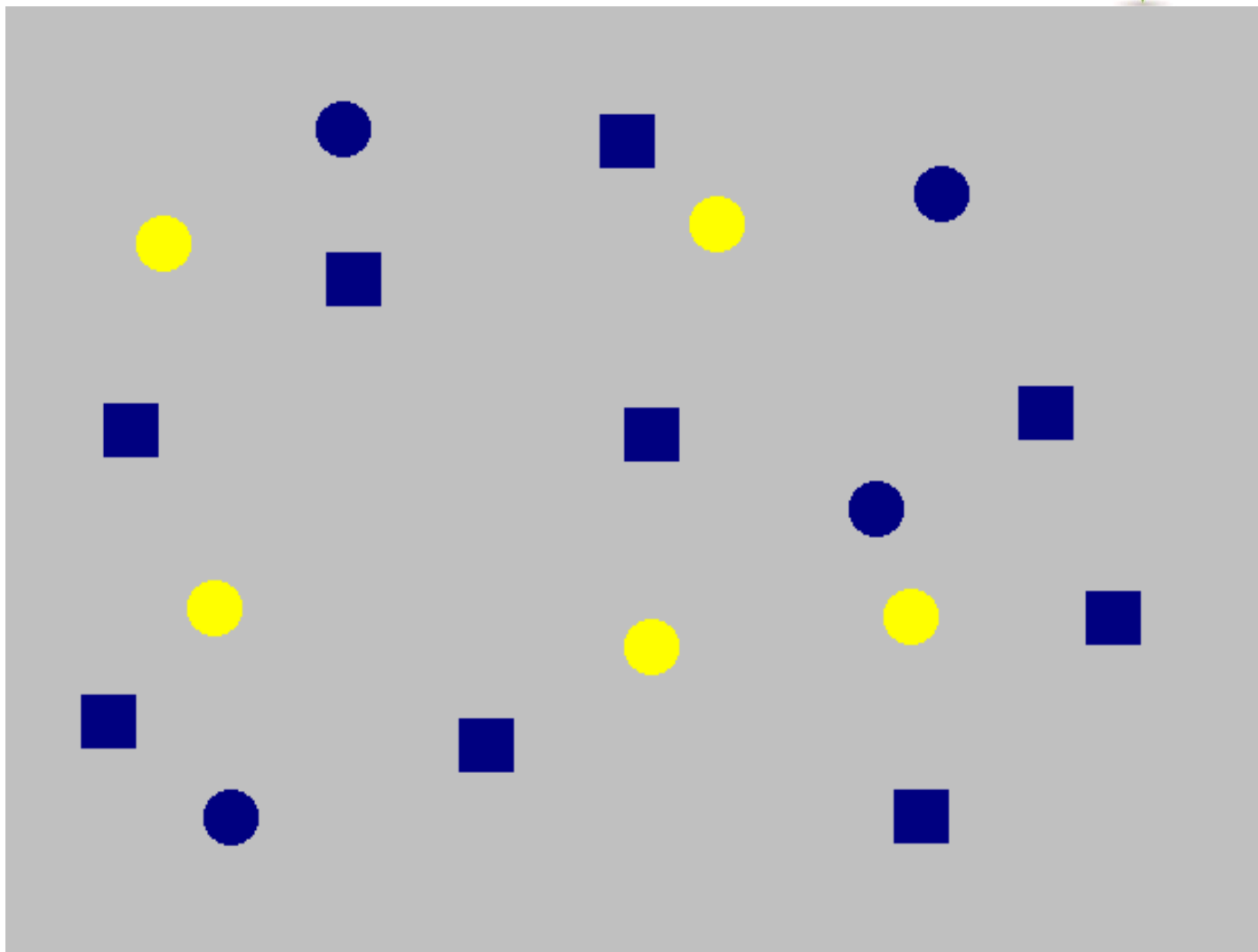
Az SZTE Kutatóegyetemi Kiválósági Központ tudásbázisának kiszélesítése és hosszú távú szakmai fenntarthatóságának megalapozása a kiváló tudományos utánpótlás biztosításával

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

Az SZTE Kutatóegyetemi Kiválósági Központ tudásbázisának kiszélesítése és hosszú távú szakmai fenntarthatóságának megalapozása a kiváló tudományos utánpótlás biztosításával

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

???

három, négy

Számlálási terjedelem teszt

- Más célcsoportok:
  - Olvasni nem/nehezen tudó csoportok (óvodások, idősek)
- Verbális/beszédalapú infó rövid ideig tartó tárolása, aktívan tartása (ismételgetés) ÉS manipulálása
- 2-6 feladat /blokk x 3 sorozat
- számlálási terjedelmi mutató: a 3 sorozat átlaga!

Angol változat: Counting span (Case, Kurland & Goldberg, 1982)

Magyar változat: Janacsek et al. (előkészületben)

Műveleti terjedelem teszt

- Egy egyenlet végeredményéről el kell dönten, hogy IGAZ/HAMIS, majd megjegyezni az utána következő szót!
- Előfeltétel: szorzás/osztás műveletének ismerete!
- Verbális/beszédalapú infó rövid ideig tartó tárolása, aktívan tartása (ismételgetés) ÉS manipulálása
- 2-6 feladat /blokk x 3 sorozat
- műveleti terjedelmi mutató: a 3 sorozat átlaga!

Angol változat: Operation span (Turner & Engle, 1989)
Magyar változat: Janacsek et al. (előkészületben)

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

$(10 / 2) - 3 = 2$ banán

$(6 * 3) - 7 = 13$ koccsma

Az SZTE Kutatóegyetemi Kiválósági Központ tudásbázisának kiszélesítése és hosszú távú szakmai fenntarthatóságának megalapozása a kiváló tudományos utánpótlás biztosításával”

???

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 projekt

CSOPORT	N	ÁTLAG	SZÓRÁS	CENTILIS TERJEDELMI ÉRTÉKEK						
				5	10	25	50	75	90	95
8-9 év	35	3,09	0,72	1,93	2,00	2,67	3,00	3,66	4,13	4,33
10-12 év	40	3,42	0,86	2,00	2,03	2,67	3,33	4,00	4,66	5,00
13-15 év	49	3,59	0,99	2,00	2,33	3,00	3,33	4,33	5,00	5,50
16-17 év	25	4,00	0,85	2,66	2,87	3,50	4,00	4,50	5,33	5,80
18-29 év	102	3,90	0,99	2,33	2,66	3,00	4,00	4,42	5,33	5,95
30-49 év	66	4,04	0,78	2,67	3,00	3,33	4,00	4,66	5,00	5,21
50-69 év	46	3,30	0,75	2,12	2,33	2,67	3,33	3,75	4,33	4,67
70- év	18	2,65	0,56	1,67	1,97	2,25	2,66	3,08	3,37	3,66

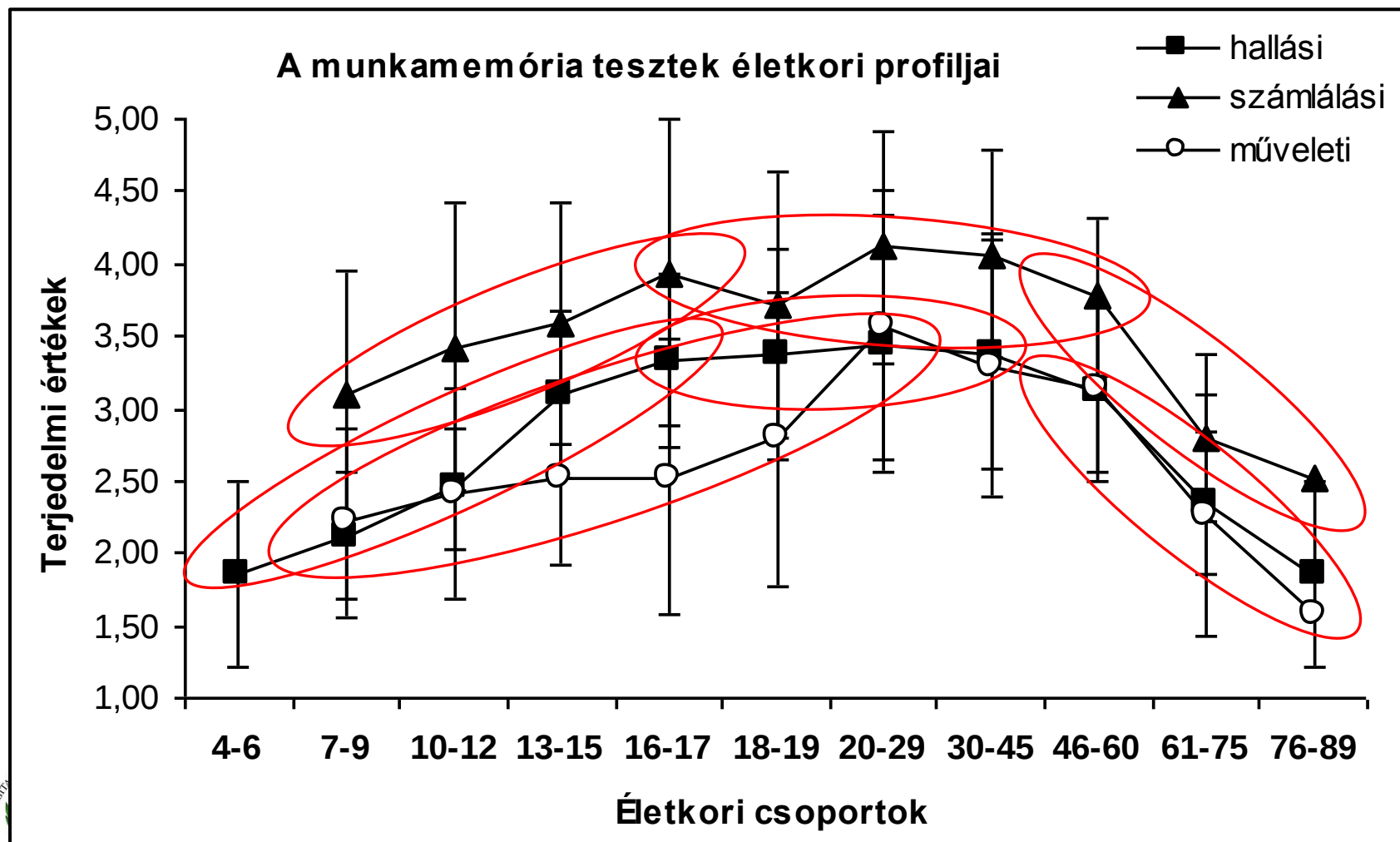
3. táblázat: A Számlálási terjedelem teszt mutatói (N=381)

CSOPORT	N	ÁTLAG	SZÓRÁS	CENTILIS TERJEDELMI ÉRTÉKEK						
				5	10	25	50	75	90	95
8-9 év	35	2,21	0,55	1,33	1,53	1,67	2,00	2,67	3,00	3,13
10-12 év	40	2,41	0,65	1,67	1,67	2,00	2,00	3,00	3,33	3,98
13-15 év	49	2,52	0,72	1,67	1,67	2,00	2,33	2,67	3,67	4,33
16-17 év	25	2,51	0,60	1,66	1,87	2,00	2,33	3,00	3,40	3,62
18-29 év	102	3,17	1,05	1,72	2,00	2,33	3,00	3,67	4,67	5,28
30-49 év	66	3,35	0,95	2,00	2,00	2,67	3,00	4,00	4,77	5,22
50-69 év	46	2,70	0,69	1,78	2,00	2,33	2,66	3,00	3,67	3,88
70- év	18	1,89	0,59	1,00	1,00	1,50	2,00	2,33	2,66	2,66

4. táblázat: A Műveleti terjedelem teszt mutatói (N=381)

A munkamemória tesztek fejlődési profilja

A tesztek validálása (korrelációk)

- A verbális RTM tesztjeivel
  - legmagasabb: hallási mondatterjedelem
  - mérsékeltebb: olvasási és műveleti
- Munkamemória tesztek:
  - olvasási, hallási és műveleti terjedelem teszt
  - elkülönül a számlálási terjedelem teszt

	SZÁMTERJ	HALLÁSI	SZÁMLÁLÁSI	MŰVELETI	OLVASÁSI
HALLÁSI	0,577	-	0,425	0,458	0,538
SZÁMLÁLÁSI	0,458	0,573	-	0,392	0,341
MŰVELETI	0,498	0,613	0,527	-	0,587
OLVASÁSI	0,429	0,644	0,472	0,672	-

4 tesztből álló munkamemória tesztbatteria

- olvasási, hallási mondatterjedelem, számlálási és műveleti terjedelem teszt
- Szélesebb célcsoportok:
  - Olvasási készségek egyéni különbségeinek kontrollálása: hallási, számlálási
  - Iskoláskor előtt: számlálási
  - Átlag feletti kognitív képességek: műveleti
  - Demencia: számlálási

A tesztek megbízhatóságának ellenőrzése

Ismételt tesztfelvétel 1 hónap elteltével

- Hallási mondatterjedelem teszt
  - felnőtteknél és gyerekeknél is stabil ($r=0,81$; $r=0,77$)
  - (1 hét után $r=0,64$)
- Számlálási terjedelem (felnőtt: $r=0,62$, gyerek: $r=0,69$)
- Műveleti terjedelem (felnőtt: $r=0,74$, gyerek: $r=0,57$)
  - gyerekeknél változóbb teljesítmény

Nyelvtanulás és munkamemória

4. táblázat. Korrelációs mutatók a 13 év feletti vizsgálati személyeknél; az átló felett az életkor parciálása utáni értékek láthatók (N = 487)

	NYELV	MUNKAMEMÓRIA	FONOLÓGIAI RTM
NYELV	—	0,21*	0,05
MUNKAMEMÓRIA	0,40*	—	0,49*
FONOLÓGIAI RTM	0,21*	0,62*	—

* $p < 0,001$

TESZT	VIZSGÁLT MUNKAMEMÓRIA KOMPONENS	FELADAT	HELYES VÁLASZ	
Számterjedelem teszt	Verbális munkamemória (fonológiai tár, artikulációs ismétlési komponens)	Megjegyezni, visszamondani sorrendben Pl.: „7-2-9-	„7-2-9-1”	
Álszó teszt	Verbális munkamemória (fonológiai tár)	A vizsgálatvezető által mondott különböző hosszúságú álszavak megismétlése	sémernyegvőterec	
Olvasási terjedelem teszt	Komplex munkamemória	Elolvasni, megjegyezni, visszamondani sorrendben. Pl.: „Mikor az alapos takarításnak vége lett, az épület összes emeletén megszűnt az általános rossz <u>illat</u> .” „A művészeti igazgató közölte a híres zenésszel, hogy a gyengébb teljesítmény ellenére jár neki a <u>gitár</u> .”	„illat gitár”	
Hallási mondat- terjedelem teszt	Komplex munkamemória	I/H, megjegyezni, visszamondani sorrendben. Pl.: „A varrónő által gyakran használt eszköz az <u>olló</u> .” „A madarak csőrében mindig sok a <u>káv</u> é.”	“igaz” “hamis”	„olló káv
Műveleti terjedelem teszt (Operation Span)	Komplex munkamemória	I/H, megjegyezni, visszamondani sorrendben. Pl.: “(10 / 2) – 3 = 2 banán” “(6 * 3) – 7 = 13 kocsma”	“igaz” “hamis”	„banán kocsma”
Számlálási terjedelem teszt (Counting Span)	Komplex munkamemória	Egymás után következő ábrákon megszámolni a sötétkék köröket, majd sorrendben visszamondani a számolások végeredményét.	a számolások végeredményei	

Köszönöm a figyelmet!

